

«ДЗЯДУЛЬ СВАІХ
НІКОЛІ
НЕ БАЧЫЛА...»

5

ПРАБЛЕМА,
ЯКЮ
НЕЛЬГА АДКХЛАДВАЦЬ

5

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

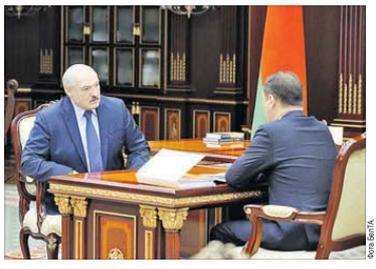
5
МАЯ
2021 г.
СЕРАДА
№ 83 (29452)

ЗВЯЗДА

«Трэба
паказаваць,
што мы нацыя
і ў нас ёсць свая зямля,
свая краіна»

Эканоміка і сутнасць яе глыбінных працасаў, санкцыі, фінансаванне антыковідных мер і актуальная ў гэтых умовах дзіцячая развіццё чарнобыльскага раёна. Гэтыя і іншыя пытанні, якімі сёння жыве краіна, Прэзідэнт абмеркаваў з прэм'ер-міністрам Романам Галоўчанкам, якога прыняў з дакладам.

«Я вас папрасіў бы спачатку сказаць, што мы маем за першы квартал. Але галоўнае не вынікі першага квартала, а рэтраспектыва, што будзе ў будучыні, на што мы плануем выйсці па выніках года», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

«Адна з іх (існуючых праблем. — «Зв.») не можа не ўплываць на эканоміку і на фінансы асабліва — гэта спроба запалохаць нас санкцыямі. Асабліва еўрапейцы шчыруюць у гэтым. Я не буду тут гаварыць доўга, выказваць нейкія думкі, проста скажу, каб вы разумелі: калі еўрапейцы хочучы праблему ў сабе ў сувязі з гэтымі санкцыямі, яны іх атрымаюць. Больш нічога не буду казаць. Час паказаць, — адзначыў беларускі лідар, — дайце мне інфармацыю пра найбольш буйныя еўрапейскія праекты ў нас і падпрямемствы, якія створаны на тэрыторыі Беларусі: паглядзім на іх работу», — даручыў кіраўніц дзяржава.

Прэзідэнт даручыў ураду і Міністэрству замежных спраў разгледзець дзейнасць так званых заходніх гуманітарных праграм у Беларусі.

«Гэтыя некамерцыйныя арганізацыі, замежныя агенты, рознага роду бэндыты, якія падляць тут абдзіраларку і іншае. Я даручу кіраўніку Адміністрацыі, вы Сергееву перадаць, што я на кантролі гэта трымаю. Мы дамаўляліся аб пераарыентацыі і гэтых арганізацый, і сродкаў масавай інфармацыі, — нагадаў Прэзідэнт. — А то яны нас трымаюць на кароткім ланцужку і пачынаюць паставіць, калі гэта ім закахачана, торговаць. Выгадна, нявыгадна — яны ўжо, я бачу, пра гэта не думалі. Ну, не думалі, — добра, будучы ў Расію ездзіць праз... Будучы хадзіць па Балтыцы, перавозіць грузы, і калі Іспанія — у Міжземнае мора і праз Чорнае мора, калі ім кепска з нармальнай Беларуссю ў цэнтры Еўропы».

Прэзідэнт падкрэсліў, што без адказу гэта пакідаць нельга. «Наогул я заўбэды задаю пытанне: каму гэта выгадна і навошта? Слухайце, **мы абараняем сваю краіну. І мы з вамі. І ўвесь народ хочам жыць у сваёй краіне.** Мы яе абараняем. Нас што, за гэта санкцыямі на галаве? Таму трэба адказаць», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — А так мы па-беларуску: галаву скаваем у пясок, як страусы, і думам, і мы добра, вытрымаем, вытрымаем. Не, **Трэба паказаць, што мы нацыя і ў нас ёсць свая зямля, свая краіна**, — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

СТАР. 2

Важныя дробязі жыцця

Што такое бісер і як стварыць з яго малюнічыя палотны, ведае 53-гадовы жыхар вёскі Гольчыцы Слуцкага раёна Алег СТАТКЕВІЧ. У яго прасторым доме на сценах красуюцца вяткі, іконы, зямовыя пейзажы, «сатаняны» з даламой маленечкай рознакаляровых шпільных шарыкаў. Саме малое — пянацыя гадзю вышываюць захапляюцца бісершывіцямі і дасягнуў у гэтым, можна сказаць, жаночай справе, добрых вынікаў. Яго як творцу запрашаюць на святы роднай вёскі, а чыц Алег Іванавіч — гоць на святах і раёнага маштабу — Дзяньках. Яго бісерныя іконы засцерагаюць дамамі і кватэры сямбро, сваёму і роднаму.

Падчас нашай сустрэчы майстар паказаў, як трэба падбіраць фарбы і спалучаць колеравую гаму, кожны бісер ідзе на карціну і кожны шпіль каштуе гэты адмысловы шпільны матэрыял. Як трэба рабіць сток-крэсны і колны радочку і дзень яму ўдаецца сатаць. І чаму марская тэматыка падобна мужчынскай і цікавая. А цікаваць у тым, што вайсковую службу наш рудзельнік тры гады праходзіў на Балтыйкім флоце на супрацьпалачным караблі: марская стэля назаўвады пасялілася ў яго творчай душы.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

ЦЫТАТА ДНЯ

Аляксандр ШЧАНКА,
прэс-сакратар канцэра
«Белнафтахім»:

«Беларускія НПЗ працуюць у шатным рэжыме. Аб'ёмы майскай перапрацоўкі нафты нават перавысяць узровень бясуцьх бізнес-планаў. Інфармацыя «Транснафты» (аб зніжэнні паставак нафты ў маі) не супярэчыць заданням, бо паказвае прамежкавыя значэнні транспарціроўкі, якія, як правіла, пастаянна карэктуюцца на працягу поўнага месяца паставак».

На слыху ВУЧОБА АНЛАЙН І АФЛАЙН

Як лічбавыя тэхналогіі дапамагаюць спраўляцца з выклікамі часу?

Пасля пандэміі каранавіруса адукацыя ўжо ніколі не будзе ранейшая. З гэтай думкай сёння пагаджаюцца ўсе. Калі год таму большасць еўрапейскіх краін аб'явіла каранцін, ніхто не ведаў, як доўга ён працягнецца, але хутка стала зразумела, што дыстанцыйны фармат — сур'ёзны выклік для ўсёй сістэмы адукацыі. Нятледзчыні на складаную з'яўляецца сітуацыю, вучэбны працэс павінен быць працягнутым. Пераход на вучэбны афлайн стаў спраўным вырашэннем і для выкладчыкаў, і для студэнтаў. А ў другую хвалю каранавіруса нават тэя ўніверсітэты, якія ў пачатку навучнага года аанасавалі вочную і гібрідную формы навучання, былі вымушаны перайсці цалкам на дыстанцыйны фармат.

гэта мы гутарым з праектарам Рэспубліканскага інстытута прафесійнай адукацыі (РІПА) па вучэбнай рабоце Алены КАСЬСЯНІК, начальнікам Інфармацыйна-аналітычнага цэнтру прафесійнай адукацыі РІПА Вольгі БУЛСІКАЙ і дырэктарам Інстытута афлайн-адукацыі Фінансавога ўніверсітэта пры Урадзе Расійскай Федэрацыі Галіны МАЖАЕВАЙ.

СТАР. 4

Да адказу НІКОЛІ НЕ ЗАБУДЗЕМ

Праводзяцца працэсуальныя дзеянні ў рамках справы аб генацыдзе

Працэсуальныя дзеянні ў рамках справы аб генацыдзе крмінальнай справы па факце генацыду насельніцтва Беларусі падчас Вялікай Айчыннай вайны і пасляваенны перыяд распачаты ў Лагойскім раёне. Каля вёскі Лагаза працэс уваходзіць следцы Следчага камітэта, пракурорскія работнікі, прыцягнутыя спецыялісты Дзяржаўнага камітэта судовых экспертаў. Яны аглядаюць месца правядзення раскопак, дзе выяўлена раней невядомае масавае пахаванне мірных грамадзян. Тут канфіскаваны касцяны астанкі, фрагменты адукацыі, аб'екты, боюпрыпасы, паведамліла БелаТА.

«Следчая група з улікам вывучэння архіўных дакументаў, матэрыялаў крмінальнай справы ў дачыненні да найбольш злычынцаў праводзіць агляд месцаў (раней невядомых або малывылучаных), дзе знішчалася мірнае насельніцтва Беларусі ў ваенны перыяд», — расказаў генеральны пракурор Беларусі Андрэй ШВЕД.

Па навуных архіўных даных і сведкаў, у раёне Лагойска нямецка-фашысцкія акупанты і паліцыя расстралялі больш за тысячу мірных жыхароў. «У асноўным гэта жанчыны, дзеці, і тым ліку груднога ўзросту, старыя, якія масава знішчалі пачынаючы са жніўня 1941 да 1944 года. Сёння мы бачым, што звесткі, якія ёсць у архіўных матэрыялах, шэрагам пацверджваюцца фактычнымі данымі. Падзей прыводзілі соды, прымушвалі распрагнацца дагала, класіфіцы адзін на аднаго і ў палітліну расстралявалі», — паведамаў Андрэй Швед.

СТАР. 2

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Падчас крушэння метрама у Мехіка загінула больш чым 20 чалавек

У сталіцы Мексікі звыш 20 чалавек загінулі і дзясяткі атрымалі траўмы пасля крушэння метрама на дванадцатай лініі метро. Інцидэнт адбыўся на паўднёвым усходзе Мехіка, у раёне станцыі Альвосэ і Тэзонка. Шпіталізавана больш чым 60 пасяргельных. Мэр Мехіка Клаўдыя Шэйнабаум адзначыў, што сродкі загінуўшых ёсць дзеці. Як паведаміў міністр унутраных спраў Мексікі Альфонса Суарэс Дэль Рэал, два вагоны цяжка ўпалі з моста на зямлю, раздзіраючы па меншай меры адну машыну. «Тое, што здарылася сёння ў метро, — жудасна праіедзь. Мая сапідэнасць з ахварамі іх сям'ямі», — кіпіў міністр замежных спраў Мексікі Марсэла Эбрардэ-Тэйтэры. 12-я лінія была пабудавана, калі ён быў мэрам мексіканскай сталіцы. Яна адкрылася ў 2012 годзе. Метро Мехіка — адна з найбуйнейшых у свеце сістэм хуткаснага транспарту, яна штодня перавозіць мільёны пасажыраў. El Universal нагадае, што пасля землятрусў ў верасні 2017-га жыхары дамоў, якія знаходзіліся побач з гэтым участкам метро, пачалі паведамляць аб рэжыміх аблогах, якія з'явіліся на мосце, і выказваць асцрогу, што ён можа абрынуцца.

У Паўднёвай Карэі адмяляюцца ад моранарудкаў з-за плану Японаі скінуць у акіян ваду з АЭС

Амаль дзве трыціны паўднёва-карэйцаў скарацілі спажыванне моранарудкаў пасля таго, як улады Японаі паведамілі аб планах скінуць у акіян забруджаную

ваду з аварыйнай АЭС «Фукусіма-1». Пра гэта сведчаць вынікі сацыяльнага апытання, праведзенага ў красавіку Карэйскай асацыяцыі спажываючых сродкаў чалавек ва ўзросце ад 20 да 60 гадоў. Хоць скідаванне радыяактыўнай вады чакавалі праз два гады, 91,2 працэнта респандэнтаў ужо цярпелі занепакоены моранарудкаў, 95,2% апятных правяралю у крамах інфармацыі аб паходжанні прадуктаў, калі робяць пакупкі, а 77,9% робяць гэта ў рэстаранах або пры заказе ежы на дом. Пры гэтым 63% апятных заявілі, што ўжо цярпелі зменшальні спажыванне моранарудкаў. Не давяралю цяперашняй сістэме правяркі біспекі японскай рыбнай прадукцыі 69,6% респандэнтаў, а 27,8% выступаюць за ўзмацненне кантролю, сведчаць вынікі апытання.

«Актобэрфэст» адменены другі год запар
Улады Баварыі зноў вырашылі адмяніць правядзенне піўнага фестывалю «Актобэрфэст». Гэта зроблена з-за пандэміі каранавіруса: афіцыйныя асобы лічаць, што рызыка правядзення такога маштабнага мерапрыемства, якое прыцягвае гасцей з усяго свету, занадта вялікая. Прам'ер-міністр Баварыі Маркус Сэйдэр, словы якога прыводзіць Associated Press, прызнаў, што гэтыя разлішчэнні даюцца няўпэўна. Аднак ён адзначыў, што колькасць захворванняў на COVID-19 не зніжаецца, а бальніцы і так працуюць на максімуме. Як адзначвае AP, цільроў ў Германіі дзейнічае лакаўдэн, які прадугледжвае забарону сходу вялікай колькасці людзей, уведзена каманданцкая гадзіна. «Актобэрфэст» звычайна наведвае каля шты мільянаў чалавек з усяго свету. Сёлетня ён павінен быў прайсці з 18 верасня да 3 кастрычніка. У мінулым годзе фестываль таксама быў адменены. Тым не менш калі паўстанні пільных на поўдні Германіі правялі свае невялікія свята пры строгім захаванні мер эпідэміялагічнай біспекі.

КОРАТКА

- Натарыусы Беларусі 7 маі будуць кансультаваць бісплатна.
- Беларускія і расійскія вучоныя выдалі навуцальны дапаможнік пра Вялікую Айчынную вайну.
- Карціны для людзей з паружэннямі зроку з'явіцца ў музеі Наваполацка.
- Адрываў у войска новага папуаўняння панцэцца з 14 маі.
- Буравікі «Беларуснафты» ўстанавілі новыя калектыўны рэкорд праходзі. За суткі яны прайшлі 1253 м горных парод. Гэта сумарны вынік 14 светлагорскіх брыгад.
- У Беларусі плануецца развіццё праекты па выкарыстанні торфапрадукцыі на цэментавых заводах.
- Мініст адмовіў у дзяржрэгістрацыі палітнай партыі «Саюз».

Спадчына ЯКІ БУДЗЕ

КАРАЛЕЎСКІ ПАЛАЦ У СТАРЫМ ЗАМКУ

У Гродне рыхтуецца праект па аднаўленні самага велічнага аб'екта замкавага комплексу — рэзідэнцыі Стафана Баторыя

Гэта другая чарга рэстаўрацыі. Работы на комплексе вядуцца амаль тры гады. У выніку выгляд замка цалкам змяніўся — у асноўным за кошт беласенжыных вёжаў, італьянскай сцены з галерэяй і іншых пабудов. Завяртаюць на све ўвагу купал, флюгер і ўнікальны дэкор з каралеўскай сімволікай. Музейную экспазіцыю тут мяркуецца адкрыць у пачатку чэрвеня. Зараз вядзецца падрыхтоўка да рэстаўрацыі каралеўскага палаца Стафана Баторыя. Свае меркаванні накіонт будучага праекта выказалі Беларускія спецыялісты.

СТАР. 8

РЭЦЭПТ ПАСЛЯОВАЯ РАЗВІЦЦЯ

ОАО «НЕСВИЖСКИЙ ЗАВОД МЕДИЦИНСКИХ ПРЕПАРАТОВ»

Дырэктар ААТ «Нясвіжскаму заводу медыцынскіх прэпаратаў» Геннадзь ЖЫВЕНЬ.

Пытанне вытворчасці якасных лекаў у сучасным свеце стаіць у адным шэрагу з забеспячэннем харчовай баспекі любой краіны. ААТ «Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў», адно з найстарэйшых прадпрыемстваў фармацэўтычнай галіны нашай краіны, займае на фармацэўтычным рынку асаблівае месца. Менавіта гэты завод спецыялізуецца на вытворчасці і ін'екцыйных раствораў, якія выкарыстоўваюцца ў якасці лекавых сродкаў.

Фармацэўтычны рынак — адзін з найбольш хутка растуць сегментаў сучаснай эканомікі. Строгія патрабаванні да якасці лекавых прэпаратаў прымусілі вытворцаў звярнуць увагу на аўтаматызацыю, якая дазваляе звесці магчымыя дэфекты да нуля. Менавіта таму ААТ «Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў» працуе ва ўмовах пастаяннай мадэрнізацыі.

У 2016 годзе мы запусцілі новую лінію па вытворчасці інфузійных раствораў у шклянках бутэлях. Мы і раней выпускалі такую прадукцыю, але цяпер гэта абсалютна іншая вытворчасць, — адзначае дырэктар ААТ «Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў» Геннадзь ЖЫВЕНЬ. — Цяпер лінія цалкам закрытая: заданча аператара — паставіць бутэльку, а ў канцы лініі заданча машыністка расфасавачна-упакоўвае машына — зніць ужо ўпакаваную прадукцыю. «Чалавечы фактар» адсутнічае практычна цалкам, што выклічае любява ваганні якасці прадукцыі. На лініі ўстаноўлена абсталяванне італьянскага, кітайскага і нямецкага вытворцаў.

Мадэрнізацыя — гэта працэс, які не магчымы спыніць. падкрэслівае кіраўнік, бо сучасная фармацэўтычная тэхналогія развіваецца кожны дзень.

— Цяпер мы рэалізоўваем новы праект: у лінію пачынаюць работу па мадэрнізацыі лініі інфузійных раствораў у міккіх палімерных пакетах. Працуюць якасці прадукцыі ў фар-

Знаміст па збыцце аддзела маркетынгу Святлана ШЫЦЬКО прадыманавала лекавыя прэпараты ў пластыкавыя бутэлячкі рознай аб'ёму, якія выраблены на тэхналогіі BFS.

макробнага ўгнаення на тарфяной аснове. З узнікненнем новага кірунку дзейнасці прадпрыемства атрымаў і новы статус: Нясвіжскі завод кармавага біяміну быў перайменаваны ў Нясвіжскі біяміны завод. У 1985 годзе прадпрыемства пачало выпуск унікальнага супрацьбактэрыяльнага прэпарату «Балі-2» — інвацыійнага на той момант лекавага сродку для лячэння ран і апёкаў. І ў 1991 годзе завод зрабіў крок у новую эру, змяніўшы мікробіалагічную спецыялізацыю на фармацэўтычную — тут былі выраблены першыя партыі раствораў глюкозы і натрыю хларыду. Прадпрыемства энду (і канчаткова) змяніла назву на «Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў». Завод стаў асноўным пастаўшчыком інфузійных раствораў у Рэспубліцы Беларусь, і ў пачатку 2000-х узяў устойлівы курс на мадэрнізацыю вытворчасці.

На сённяшні дзень ААТ «Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў» выпускае 37 найменшых лекавых сродкаў, а з улікам розных дазіровак і формаў выпуску гэта 103 віды прадукцыі (у тым ліку 21 від — у поліэтыленавых бутэлячках bottlepack, 19 відаў — у ПВХ-кантинерах, 63 віды — у шклянках бутэлячкі). У асартыментам партыяў арганізацыі — сродкі розных фармакатэрапеўтычных груп: прэпараты для мясцовай анестэзіі, плазмазаміншальныя і перфузійныя растворы, антыбактэрыяльныя сродкі для сістэмнага прымянення, кардыялегічныя растворы, растворы для ўнутрывеннага ўвядзення і парэнтаральнага харчавання, нестэроідныя супрацьзапалення сродкі і многае іншае.

Згодна са стратэгіяй развіцця да 2025 года, на набліжэйшы час у прадпрыемстве вялікія планы, адзначае Геннадзь Жывень. Ужо сёння ў цэхх завода актыўна выкарыстоўваецца тэхналогія BFS (выдзіманне, напавненне, герметызацыя). Грануляваны поліэтылен паступае па вакуумных трубах у машыну, якая выдзімае бутэльку, запальваю растворам і герметызуе яе. Кіраўнік адзначае, што ў далейшым на прадпрыемстве будзе адноўлена абсталяванне па вытку лекавых сродкаў па тэхналогіі BFS.

ГІСТОРЫЯ І ПЕРСПЕКТЫВЫ

2020 год для ААТ «Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў» быў юбілейны. Гісторыя прадпрыемства пачалася 60 гадоў таму з адкрыцця невялікай, але вельмі важнай для народнай гаспадаркі тагачаснай рэспублікі вытворчасці кармавага антыбіётыку — біяміну. Асвоішы ў сярэдзіне 1961 года на плошчах рэканструяванага Альбінскага спіртзавода вытворчасць біяміну, завод стаў першым у Беларусі прадпрыемствам такога класу. І ў далейшым не раз выступаў у ролі перапраходца. Так было ў 1984 годзе, калі тут з'явіўся цэх па вытворчасці рызартарфіну — экалагічнага

макробнага ўгнаення на тарфяной аснове. З узнікненнем новага кірунку дзейнасці прадпрыемства атрымаў і новы статус: Нясвіжскі завод кармавага біяміну быў перайменаваны ў Нясвіжскі біяміны завод. У 1985 годзе прадпрыемства пачало выпуск унікальнага супрацьбактэрыяльнага прэпарату «Балі-2» — інвацыійнага на той момант лекавага сродку для лячэння ран і апёкаў. І ў 1991 годзе завод зрабіў крок у новую эру, змяніўшы мікробіалагічную спецыялізацыю на фармацэўтычную — тут былі выраблены першыя партыі раствораў глюкозы і натрыю хларыду. Прадпрыемства энду (і канчаткова) змяніла назву на «Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў». Завод стаў асноўным пастаўшчыком інфузійных раствораў у Рэспубліцы Беларусь, і ў пачатку 2000-х узяў устойлівы курс на мадэрнізацыю вытворчасці.

На сённяшні дзень ААТ «Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў» выпускае 37 найменшых лекавых сродкаў, а з улікам розных дазіровак і формаў выпуску гэта 103 віды прадукцыі (у тым ліку 21 від — у поліэтыленавых бутэлячках bottlepack, 19 відаў — у ПВХ-кантинерах, 63 віды — у шклянках бутэлячкі). У асартыментам партыяў арганізацыі — сродкі розных фармакатэрапеўтычных груп: прэпараты для мясцовай анестэзіі, плазмазаміншальныя і перфузійныя растворы, антыбактэрыяльныя сродкі для сістэмнага прымянення, кардыялегічныя растворы, растворы для ўнутрывеннага ўвядзення і парэнтаральнага харчавання, нестэроідныя супрацьзапалення сродкі і многае іншае.

Згодна са стратэгіяй развіцця да 2025 года, на набліжэйшы час у прадпрыемстве вялікія планы, адзначае Геннадзь Жывень. Ужо сёння ў цэхх завода актыўна выкарыстоўваецца тэхналогія BFS (выдзіманне, напавненне, герметызацыя). Грануляваны поліэтылен паступае па вакуумных трубах у машыну, якая выдзімае бутэльку, запальваю растворам і герметызуе яе. Кіраўнік адзначае, што ў далейшым на прадпрыемстве будзе адноўлена абсталяванне па вытку лекавых сродкаў па тэхналогіі BFS.

ААТ «Нясвіжскаму заводу медыцынскіх прэпаратаў» людзі давяраюць самае каштоўнае — сваё здароўе

Мікробіалаг Ірына ХВАЛЬКО працуе ў новай выдатна абсталяванай лабараторыі.

ЗРОБЛЕНА ў БЕЛАРУСІ

COVID-19 стаў праверкай на трываласць для многіх фармпрадпрыемстваў. Шэрагу вытворцаўшых пайдомля дала імпульс да перагляду асартымента і ўмоў выпуску лекавых сродкаў. І першую чаргу новая хвароба стала «лакумсавай паперкай» для ацэнкі эфектыўнасці работы Нясвіжскага завода медыцынскіх прэпаратаў, бо яго прадукцыя выкарыстоўваецца пры інтэнсіўнай тэрапіі.

— Скажу адно: дзякуючы айчынай фармацэўтычнай прамысловасці нашы бальшыя цалкам забяспечаны медыцынскімі прэпаратамі, падкрэслівае Геннадзь Жывень. У перыяд пандэміі мяніліся практычныя лічбы, бо гэта з'мяняе новыя, невядзмае лячэнне. Але і ў першую, і ў другую хвалю, і цяпер нашы інфузійныя растворы выкарыстоўваюцца вельмі актыўна. Ды і ў цэлым беларускі фармпрам здолеў заваццяць бальшы ўсім неабходным для супрацьстаяння COVID-19.

Працоўнае месца дазроўчыка Арцёма ЖДАНЮКА знаходзіцца ў палімернай асябіна высокага ўзроўню чысціні. Уваход сюды лабочным строга забаронены.

На готым складзе захоўваюцца сыравіна і матэрыялы.

якія прайшлі ўсе стадыі тэхналагічнага працэсу, акрамя упакоўкі. Адна з вынікаў такога супрацоўніцтва — эфектыўны працішліны прэпарат, які выкарыстоўваецца ў сучасных працолах лічэння анкалагічных захворванняў.

кожнага вытворчага падраздзялення, каб супрацоўнікі менш перажаліся паміж сабой. Гэта патрабаванні фармацэўтычнай вытворчасці, аснова якой — старальнасць. І тым не менш, завод ніколі не адчуваў нецэлу ў суакупнасці рабочага месца — настолькі, што мае магчымасць выбіраць свайго супрацоўніка.

— Удасканаленне і развіццё сістэмы сацыяльнага партнёрства — адна з прыярытэтных заданч сацыяльна-эканамічнай палітыкі нашага прадпрыемства, — адзначае кіраўніцтва завода. — Адным з найважнейшых паказчыкаў, які характарызуе сацыяльнае партнёрства, з'яўляецца калектыўны дагавор паміж наймальнікам і работнікамі, або наша «міклова Канстытуцыя».

Завод выдзяляе сваім супрацоўнікам паміжканні ў двух інтэрнатах, дастаўляе работнікаў на працы на ўласных аўтобусах, праміруе найлепшых і аказвае матэрыяльную дапамогу тым, каму яна патрэбна.

— Са сродкаў прадпрыемства ў адпаведнасці з калектыўным дагаворам была аказана матэрыяльная дапамога перахаравам на COVID-19 на суму больш за 9000 беларускіх рублёў. Сем'ям, чые дзеці пайшлі ў першы клас, выдзелена 945 рублёў, асобным катэгорыям сем'яў (шматдзецнымі, якія маюць дзіця-інваліда, апекунам) былі выдзелены сродкі да школы на агульную суму 1880 рублёў. На культурна-масавую і фізкультурна-аздаравальную работу (наведванне басейна, тэражарнага залы) накіравана на 14048 рублёў, — кажа дырэктар. — Мы цэна працуем з прафсаюзнай арганізацыяй прадпрыемства. Ахоп прафсаюзнам членствам на COVID-19 на суму 0,5% вышэй ад агульнага да студзеня 2019 года. На працягу 2020 года было пастаўлена на прафсаюзнае ўлік 25 чалавек.

Невыпадкова звычайная справа для гэтага прадпрыемства — працоўныя дынастыі, калі дзеці ідуць па шлядах бацькоў, што ўсё жыццё працавалі ў цэхх Нясвіжскага завода медыцынскіх прэпаратаў.

Дзіяна РОЊІНА, Алена ДАЎЖАНОК. Фота Югена ПЯСЕЦКАГА. УНН 60031159

Дзейнасць складанага камп'ютарызаванага абсталявання пад кантролем Анатолія ЛЮДКО і Волі КАСАПАЛКАВАЙ.

Прадукцыю цэха па вытворчасці інфузійных раствораў у поліэтыленавай тары нам паказваў начальнік гэтай вытворчасці Андрэй ГОРБАЧ.

Начальнік цэха медыцынскіх прэпаратаў Зоя КУЗНЯЦОВА.

На гэтым участку працуюць дазроўчыцы Ірына ЖЫЛІНСКАЯ і Марына МЕЛЬНІКА.

Галоўны інжынер Геннадзь СВЯТЛОВІЧ.

«КАНСТЫТУЦЫЯ» ЗАВОДА

«Цякучасці кадраў» на ААТ «Нясвіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў» няма, і гэта зразумела — сярэдняя зарплата на прадпрыемстве па выніках мінулага года складала 1198 рублёў, а па I-м квартале гэтага года — 1240 рублёў. Для маленькага гарадка лічы вялікі. Хоць работа сапраўды складаная, патрабуе увагі і засяроджанаці. Змяна — 12 гадзін, практычна без магчымасці выхаду са свайго «рэхмыму чысціні»: каб выйсці нават на некалькі хвілін, трэба цалкам пераапрацаваць. Абедзены перальнік складае ўсяго 20 хвілін, у спецыяльна абсталяваных паміжканнях, якія вядуць да

Тут працуюць машыністка расфасавачна-упакоўвае Юлія ЗАЙНЧЫКОўСКАЯ і Іна ПРАЖЭНІК.

ВУЧЫЦА ДА ДАВАЦА

ІНДЫВІДУАЛІЗАЦЫЯ НАВУЧАННЯ

— Ёсць думка, што адукацыя можа быць або вочная, або анлайн. Але пандэмія прымусіла ўсіх камбінаваць розныя формы...

не варта, а вось калі тэхналогія ігнае за сабой нейкі новы эфект, стварае дадатковыя магчымасці...

Вялікі перспектывы тэндэ — анлайн-курсы, у тым ліку масавыя адкрытыя анлайн-курсы, якія дазваляюць «даручаць» і індывдуалізаваць навучанне...

нікуй поўнага вяртання ў афлайн і адмовы ад анлайну, у тым ліку і спрад студэнтаў. Што гэта: стамленасць ад кругласутачнай камунікацыі, уцёкі ад самаацэнкі, якая патрабуе самарэфлексіі і асаваення новых тэхналогій...

Галіна МАХАЕВА: — Тое, што было дыстанцыйным навучаннем, і педагогі казаліся непрыдатковымі, і метад дыспрацаваных не было. Проста выкладчыкаў і настаўнікаў пасадзілі перад камп'ютарам і пакінулі сам на сам з неабходнасцю...

сітэта пры Урадзе Расійскай Федэрацыі сёння кляра тры тысяч студэнтаў дыстанцыйна вывучаюць эканаміку, менеджмент, юрыспрудэнцыю, фінансы і гэта пад.

Мы будзем падрабязна, што ўсе заняты дараў адбывацца ў інтэрнэце. Гэта зусім іншая гісторыя, якая адназначна да гэтага, што адбывалася ў перыяд пандэмічнага «дыстанту»...

ёсць неабходнае абсталяванне, рэсурсы, падрыхтаваны выкладчыкі, па спецыяльнасці «Графесіянае навучанне»...

Калі казаць пра мінулы, то гадоўна цяжкае заклачыцца ад тым, што працаваць даводзіцца 24 гадзіны сам дома на падвале. Таму што дыстанцыйна студэнты выучаць тэды, калі яны гэта больш зручна, а адказу ад іх быць частае імгненна.

ФОРМУЛА ПОСПЕХУ

— Магчымасць атрымаць вышэйшую адукацыю дома, не ўстаючы з-за камп'ютара, як выглядае, прыгальнае, але ў дыстанцыйнай форме ёсць не толькі пазітыў, але і негатыўны момант.

Трэба прызнацца, што ўсе анлайну да неаграванзаванага вельмі нудна. Даводзіць адназначна, што гэта быў не наш выбар. Я адвасіта заўваж маюся анлайну навучаннем ужо 25 гадзін, але і для мяне дадзена сітуацыя аказалася нечаканай з-за яе маштабу.

Дыстанцыйнае навучанне часта выбіраюць тыя, хто хоча атрымаць якасную вышэйшую адукацыю без адрыву ад работы, другую вышэйшую адукацыю пры наяўнасці працы, і людзі, якім з прычыны іх фінансавых абставінаў складана перамяшчацца.

Галіна МАХАЕВА: — На мой погляд, пласюс у гэ тэкі больш. Азін з іх — гэта свабода выбару месца і часу навучання. Навучанне адбываецца ў зручным месцы, з захаваннем камфорта для гэта ў тэмлі. Ён сам можа зручна прылажціцца, адказаць на пытанні і вырашаць, колькі часу яму спатрэбіцца для засваення вучэбнага матэрыялу.

Алена КАСЯНІК: — Мы ў РІПА развіваем адукацыйны праграмавы комплекс, які будзе дазваляць атрымаць адукацыю дома, не ўстаючы з-за камп'ютара, як выглядае, прыгальнае, але ў дыстанцыйнай форме ёсць не толькі пазітыў, але і негатыўны момант.

ТРС-ТЭС ДА ПЕДАГАГІ?

— НІХТ НЕ СПРАВЕДЛІВА З ТЫМ, ШТО ДЫСТАНЦЫЙНА Тэхналогія сталі выратвальнай саломінкай у пандэмію. Але сёння хапае прыхільнасці і адназначна.

Галіна МАХАЕВА: — Я з'яўляюся прыхільніцай гібриднага, або змешанага навучання, калі сур'ёзна класічнае навучанне ў адукацыі дапаўняецца тымі магчымасцямі, якія няма ў рэальным жыцці. Цілер нават падручнік суправаджае дапаўняючы рэалізацыю, калі пры неабходнасці змяняе навінны спосаб пераходзіць па спецыяльнай вэб-адрэсу з больш падрабязным апісаннем прадмета, што вывучаецца.

Алена КАСЯНІК: — Мы ў РІПА развіваем адукацыйны праграмавы комплекс, які будзе дазваляць атрымаць адукацыю дома, не ўстаючы з-за камп'ютара, як выглядае, прыгальнае, але ў дыстанцыйнай форме ёсць не толькі пазітыў, але і негатыўны момант.

Алена КАСЯНІК: — Мы ў РІПА развіваем адукацыйны праграмавы комплекс, які будзе дазваляць атрымаць адукацыю дома, не ўстаючы з-за камп'ютара, як выглядае, прыгальнае, але ў дыстанцыйнай форме ёсць не толькі пазітыў, але і негатыўны момант.

Алена КАСЯНІК: — Мы ў РІПА развіваем адукацыйны праграмавы комплекс, які будзе дазваляць атрымаць адукацыю дома, не ўстаючы з-за камп'ютара, як выглядае, прыгальнае, але ў дыстанцыйнай форме ёсць не толькі пазітыў, але і негатыўны момант.

чы на шэраг складаных, напэўна, былі ў гэты страсвай сітуацыі і стаючыя моманты?

Галіна МАХАЕВА: — Сёння мы канстатум больш спакойнае стаўленне грамадства ўвогуле да лібывацыі, назіраем з'яўленне вялікае колькасці новых сэрвісаў і новаўвядзенняў, якія робяць наш пераход да дэспычна больш разнастайнай. Пандэмія паказала, што навучанне дыстанцыйна можна практычна ўспіа, а гэта значыць, што сістэма адукацыі будзе мець бацьца асаблівых дзаяц, яна будзе з іх працаваць.

Алена КАСЯНІК: — Мне здаецца, што пандэмія стала прадэрама рэвалюцыі лібывацыі ў адукацыі. З-за страску за свабоднае адмова ад адназначна змушана з'яўляюцца найлепшымі драверамі) ісе пачалі больш актыўна асаваенне і выкарыстоўваць лібывацы тэхналогія, хоць раней у педагагічнай супольнасці пастаянна адчуваўся супраціўленне гэтай працэсу.

Галіна МАХАЕВА: — Я дадала б яшчэ і матывацыю. Калі дарослыя людзі прыходзіць на дыстанцыйнае навучанне, яны гэта робяць свядома, таму што ад атрымвання ведаў, навасці і кампетэнтнасці залежыць іх далейшы кар'ерны развіццё, пазіцыя на рынку працы. А ў нашым жыцці гэта ўсё частае адбываецца з-за страску за свабоднае адмова ад адназначна змушана з'яўляюцца найлепшымі драверамі) ісе пачалі больш актыўна асаваенне і выкарыстоўваць лібывацы тэхналогія, хоць раней у педагагічнай супольнасці пастаянна адчуваўся супраціўленне гэтай працэсу.

Алена КАСЯНІК: — Мы ў РІПА развіваем адукацыйны праграмавы комплекс, які будзе дазваляць атрымаць адукацыю дома, не ўстаючы з-за камп'ютара, як выглядае, прыгальнае, але ў дыстанцыйнай форме ёсць не толькі пазітыў, але і негатыўны момант.

Алена КАСЯНІК: — Мы ў РІПА развіваем адукацыйны праграмавы комплекс, які будзе дазваляць атрымаць адукацыю дома, не ўстаючы з-за камп'ютара, як выглядае, прыгальнае, але ў дыстанцыйнай форме ёсць не толькі пазітыў, але і негатыўны момант.

Алена КАСЯНІК: — Мы ў РІПА развіваем адукацыйны праграмавы комплекс, які будзе дазваляць атрымаць адукацыю дома, не ўстаючы з-за камп'ютара, як выглядае, прыгальнае, але ў дыстанцыйнай форме ёсць не толькі пазітыў, але і негатыўны момант.

Алена КАСЯНІК: — Мы ў РІПА развіваем адукацыйны праграмавы комплекс, які будзе дазваляць атрымаць адукацыю дома, не ўстаючы з-за камп'ютара, як выглядае, прыгальнае, але ў дыстанцыйнай форме ёсць не толькі пазітыў, але і негатыўны момант.

ОАО «НҚО «Белинскгрупп» (www.belincasgroup.by)

Финансовая отчетность за 2020 год

Отчет о финансовом положении на 31 декабря 2020 г.

Table with 3 columns: Item, 2020 год, 2019 год. Rows include assets, liabilities, and equity.

Отчет о совокупном доходе за год, закончившимся 31 декабря 2020 года

Table with 3 columns: Item, 2020 год, 2019 год. Rows include income from operations, other income, and expenses.

Отчет об изменении в собственном капитале за год, закончившимся 31 декабря 2020 года

Table with 3 columns: Item, 2020 год, 2019 год. Rows include changes in equity components.

Отчет о движении денежных средств за год, закончившимся 31 декабря 2020 года

Table with 3 columns: Item, 2020 год, 2019 год. Rows include cash flows from operations, financing, and investing.

Подписано и утверждено к выпуску от имени Правления НКОО Пособная А.С. Председатель Правления Ероховец Н.А. Главный бухгалтер

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ независимой аудиторской организации по финансовой отчетности Открытого акционерного общества «Небюковская кредитно-финансовая организация «Белинскгрупп» за период с 1 января по 31 декабря 2020 года

Председатель правления Открытого акционерного общества «Небюковская кредитно-финансовая организация «Белинскгрупп» Г-ну А.С. Пособному

Акционерам, Наблюдательному совету и Аудиторскому комитету Открытого акционерного общества «Небюковская кредитно-финансовая организация «Белинскгрупп»

Мы провели аудит финансовой отчетности Открытого акционерного общества «Небюковская кредитно-финансовая организация «Белинскгрупп» (далее — «НКОО»), состоящей из отчета о финансовом положении на 31 декабря 2020 г., отчета о совокупном доходе за год, отчета об изменении в собственном капитале и отчета о движении денежных средств за год, закончившимся на указанную дату, а также промежуточных отчетов, включая краткий обзор основных положений учетной политики.

По нашему мнению, прилагаемая финансовая отчетность отражает достоверно и объективно финансовое положение НКОО по состоянию на 31 декабря 2020 г., а также ее финансовые результаты и движение денежных средств за год, закончившимся на указанную дату, в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности (МСФО).

Основание для выражения мнения Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности», действующими в Республике Беларусь, и Международными стандартами аудиторской деятельности, действующими в Республике Беларусь, и в соответствии с этическими требованиями, применимыми к нашему аудиту финансовой отчетности в Республике Беларусь, и нами выполнены прочие этические обязанности в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности».

Ключевые вопросы аудита Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам. В отношении указанных ниже вопросов наше мнение такое, как данный вопрос был раскрыт в финансовой отчетности, приведенной в отчете.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему мнению, являются наиболее значимыми для понимания финансовой отчетности за указанный период, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

ЗАО «БЕЛРЕАЛИЗАЦИЯ» ОБЪЯВЛЯЕТ АУКЦИОН

Организатор торгов: ЗАО «Белреализация» (УНП 19113330), 220089, г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 28. тел.: (017) 299-59-53; факс: (017) 299-59-54

Продавец: ОАО «Минский завод оптического оборудования» (УНП 100008604) 220073, Умань, ул. Тимирязева, д. 29, в восточном корпусе по адресу: «Минский завод оптического оборудования «Аналитик» — центр», тел. +375 (17) 284-67-50

Повторные публичные торги в форме аукциона в соответствии с законодательной практикой Минского областного исполнительного комитета по адресу: г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 28

Auction table with columns: Lot No, Description, Price, Start Price, End Price. Lists various lots for sale, including real estate and equipment.

Место заключения предметное торги — Минск, ул. Тимирязева, д. 29. Телефон для ознакомления и осмотра — +375 29 988-53-10

Для участия в торгах необходимо в срок с 08.05.2021 по 19.05.2021 г. 17.00 часов зарегистрироваться в офисе продавца по адресу: г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 28

УНП 19113330, полнучастник — ЗАО «Белреализация», УНП 19113330, полнучастник — ЗАО «Белреализация», УНП 19113330, полнучастник — ЗАО «Белреализация»

Закрытое акционерное общество «Смолевичи Молоко» (местонахождение: Республика Беларусь, Мясная обл., Смолевичи, ул. Социалистическая, 54) г. сообщает, что директором ЗАО «Смолевичи Молоко» 04.05.2021 г. принято решение о реорганизации реестра владельцев ценных бумаг.

Формирование реестра акционеров осуществляется по состоянию на 04.05.2021 г.

ПРАЦОЎНЫЯ БУДНІ «Муравы»

Дырэктар ААТ «Мурава» Пётр БІЛЕЦКІ.

Устойлівае развіццё сельгаспрадпрыемства абумоўлена яго дзелавым аўтарытэтам, кадравым патэнцыялам, аптымальнай фінансавай палітыкай

Адкрытае акцыянернае таварыства «Мурава» Пружанскага раёна па сучасных мерках — усім невялікае гаспадарка, па плошчы далёкая ад цэнтравішкі гігантаў галіны. Але прадпрыемства трывала стаіць на нагах, устойліва развіваецца, яго работнікі багач перспектывы. Дастаткова паглядзець на цэнтральную сядзібную — аграгарадок Мурава, каб упэўніцца, што людзі атрымліваюць прыстойную зарплату, паляпляюць жыллёвыя ўмовы і ствараюць дабрабыт. Тут часта спраўляюць наваласлі, каля кожнай сядзібы вось-вось завітнёнец сады.

ЗАПАС ТРЫВАЛАСЦІ ГАСПАДАРКІ

Не першы раз сустракаемся з кіраўніком сельгаспрадпрыемства Пятром БІЛЕЦКІМ, які працуе ў гэтым статусе больш за трыццаць гадоў. І не ўпершыню падтуроўваем шануюага аграгарадка на разважанні пра ўмовы трываласці сельгаспрадпрыемства, якія і дзелавыя стаіць на нагах і развіваецца. Гэта будзе, неўзабаве, асабліва цікава тым, хто пачынае кіраўніцкую кар’еру ў сельскай гаспадарцы. Пётр Мікалаевіч кажа, што запас трываласці кожнай гаспадарцы складаецца не толькі з фінансавых рэсурсаў. Не менш важным імму бачыцца запас нематэрыяльных рэсурсаў — кадравы патэнцыял, дзелавы аўтарытэт, уласная ініцыятыўнасць, крэдытнае мысленне.

На машынным двары: галоўны інжынер Юрый ЛАШКЕВІЧ, начальнік мехатрады Уладзімір КАРУНАС, намеснік дырэктара гаспадаркі Аляксандр МАРКЕЧКА.

Добраўпарадкаванае на машынным двары ўдзяляюць асаблівае ўвагу.

Аптымальны баланс фінансавых сродкаў трэба знаходзіць заўсёды, — гаворыць дырэктар. — І нават пры крытычным недахопе сродкаў не спыняць вытворчасць працэс, а дабіваюцца павышэння якасці работы і яе прыбытковасці. Апошняе шмат у чым залежыць і ад нефінансавых фактараў, напрыклад, ад працоўнай дысцыпліны, прафесіяналізму, зацікаўленасці работнікаў. Варта яшчэ сказаць пра свечасовае пагадненне даўгогу, кі неўжа называць. Патэрмінаваная запэўненасць перад пастаўшчыкамі, іншымі крэдытарамі наносіць урон іміджу прадпрыемства і перашкаджае далейшаму супрацоўніцтву.

За многія гады на ўласным вопыце пераканаўся, — прыцягвае Пётр Мікалаевіч, — пачальнікі важныя дэкларацыі фінансавы разлік і ў іх з’яўляюцца — жыццё па сродках. Усё варта загадаць прачынаць, каб не трапіць у фінансую кабылу. Гэта і будзе гарантыя эканамічнага дабрабыту і стабільнасці. Мы заўсёды разлічваем на ўласныя сілы, таму ніколі не мелі запэўненасці па выплаце заробатнай платы і пагадзеным крэдытам. Бяром крэдыт толькі тады, калі дакладна праглядаюцца механізмы і магчымасці.

У гаспадарцы вельмі многае робіцца сваімі сіламі. Ёсць будыніна брыгада, калі трэба абсталяваць склад, абдуваць татка, зрабіць вароты або лаў-

кі каля фермы, правесці афармленне таго ці іншага аб’екта, мы спраўляемся самастойна. Прыцягнуць да указанай работы староннюю спецыялізаваную арганізацыю абмедацца ў разе даражэй.

З дэкладным разлікам у «Мураве» падыходзіць да ўсяго. Пра жыллі для работнікаў тут клапатліва заўсёды. І калі раней была магчымасць больш узводзіць з нуля «пад ключ», то цяпер знізілі вышыню ў рэканструкцыі былых вясковых хат. Па кожнай машынаўзводчы нельга: калі новы дом абмедацца ў крыху больш чым 150 тысяч рублёў, то вясковую хату перааробіць і рамантуюць прыкладна за 30 тысяч рублёў.

У тэхнічным парку стаўку робяць на тэхналогіі і машыны механізму. «Належна і якаснае тэхналогіі ўвядзенне — самы танны і надзейны спосаб утрымання тэхнікі — гаворыць Пётр Білецкі. Скажам, на гэтым аглядаш на бясончых пакупках запчастак. Ды і больш паслухачы любую машыну, яны даглядаць па гаспадарку».

ААТ «Мурава» займаецца вытворчасцю элітнага насення збожжавых культур, цукровых буркоў, алейнага насення раслін, з тэхналогіяў і аднаўлення кармоў. Гаспадарка дакладна разгуча на працаваўніцкім рынку, тут укараняюць новыя тэхналогіі, развіваюць новыя вытворчасці.

ААТ «Мурава» займаецца вытворчасцю элітнага насення збожжавых культур, цукровых буркоў, алейнага насення раслін, з тэхналогіяў і аднаўлення кармоў. Гаспадарка дакладна разгуча на працаваўніцкім рынку, тут укараняюць новыя тэхналогіі, развіваюць новыя вытворчасці.

ААТ «Мурава» займаецца вытворчасцю элітнага насення збожжавых культур, цукровых буркоў, алейнага насення раслін, з тэхналогіяў і аднаўлення кармоў. Гаспадарка дакладна разгуча на працаваўніцкім рынку, тут укараняюць новыя тэхналогіі, развіваюць новыя вытворчасці.

ААТ «Мурава» займаецца вытворчасцю элітнага насення збожжавых культур, цукровых буркоў, алейнага насення раслін, з тэхналогіяў і аднаўлення кармоў. Гаспадарка дакладна разгуча на працаваўніцкім рынку, тут укараняюць новыя тэхналогіі, развіваюць новыя вытворчасці.

ААТ «Мурава» займаецца вытворчасцю элітнага насення збожжавых культур, цукровых буркоў, алейнага насення раслін, з тэхналогіяў і аднаўлення кармоў. Гаспадарка дакладна разгуча на працаваўніцкім рынку, тут укараняюць новыя тэхналогіі, развіваюць новыя вытворчасці.

ААТ «Мурава» займаецца вытворчасцю элітнага насення збожжавых культур, цукровых буркоў, алейнага насення раслін, з тэхналогіяў і аднаўлення кармоў. Гаспадарка дакладна разгуча на працаваўніцкім рынку, тут укараняюць новыя тэхналогіі, развіваюць новыя вытворчасці.

СТАЎКА НА ТЭХНІЧНАЕ АБСЛУГОЎВАННЕ

Цяж механізацыя з’яўляецца бадай што адным з самых затратных падраздзяленняў сельгаспрадпрыемства. Тэхніка сёння каштуе нятанна. Але ж менавіта яна забяспечвае ўзровень тэхналагічнага працэсу на палюх, фэрмах, іншых вытворчых пляцоўках.

Парадак падраздзялення пачынаецца з парадку на машынным двары і навакольнай тэрыторыі. За апошнія гады іх знешні выгляд змяніўся да непазнавальнасці. Добраўпарадкаванне, паляпшэнне праводзіцца пастаянна. А ў рамонтнай майстэрні 1978 года пабуды ўсё светла, прастора, дагледжана і адуваецца ва ўсім.

Тэхнічны парк аб’ёмным па меры неабходнасці, — расказвае галоўны інжынер Юрый ЛАШКЕВІЧ. — У асноўным набываем тэхніку айчынай вытворчасці. Імартныя ў нас усю чатыры адзінкі. Ціпер іх механізацыя складаецца са 120 спецыялістаў і рабочых, якія працуюць у мехатрады, аўтагаражах, рамонтнай майстэрні, на машынным двары, у жылёлагадулі, электрагаспадарцы і забеспячэнні. Напрыклад, у склад мехатрады ўваходзіць 43 трактары, сем збожжаборачных камбайнаў, пяць кормаборачных машын, восем пагрузчыкаў, два буроаборачных камбайнаў.

Як сцвярджае кіраўнік гаспадаркі, стаўку ў ёй робяць на пастаяннае і якаснае тэхнічнае абслугоўванне. Накіроўваць тэхніку на рамонт пасля заканчэння сезонных работ, а да гэтага эксплуатаваць яе «па поўнай праграме» тут лічыцца даўно састарэлай і загананай практыкай. Тэхнічнае абслугоўванне праводзіцца строга па ўліку мотагадзін. Прайшоў аргат пазіную колькасць часу, — становіцца на абслугоўванне. Ёсць у майстэрні сваіх майстэр-наладчы Валерыя САУЧУК. Трактарыст першага класа, у свой час ён скончыў курсы пры трактарным заводзе, атрымаў патрэбную кваліфікацыю. Ціпер паспяхова абслугоўвае ўсе машыны, акрамя гарантыяных, за якія адказвае прадпрыемства вытворца.

Сваімі майстрамі тутэйшыя машыны двор кама пачаліся. Нам паказалі адмысловую металічную «платку» на панэл аднаго з механізму. Калі туды не змагі дорабача, каб замяніць дэталю, што сапсавалася, тутэйшыя ўмелыя працэды дэталю ў металічнай панэлі, правялі неабходныя маніпуляцыі і заварылі зноў — паставілі акурную талю. Недасведчаны чалавек нават не заўважыць вонкавага ўмяшчэння вытворца. А на такім прастым, на першы погляд, вынаходлівым спосабам нечужыя сродкі.

У рамонтнай майстэрні работа ідзе ва ўсё чыхах: зборкі тэхнікі, тэкаваньне і аварыям адважэння, пункце тэхнічнага абслугоўвання, кузні. У пункце тэхнічнага абслугоўвання сустракаем механістара Анатоля САВІЦКАГА. У гаспадарцы ён прызначаны майстар ворыва. Па майстэрскую ўзровень поле не кожны зможа, ад якасці ж ворыва ў многім залежыць ураджай. Анатоля

Механістара Анатоля САВІЦКАГА.

У рамонтнай майстэрні за работай — майстар-наладчык Валерыя САУЧУК.

Іванавіч на сваім магчымым «Беларусь-3022» за дзень арэ 20-25 гектараў. Гаворыць, што прылаўчыўся з гэтай махінай у працяжніцка нават на невялікіх палетках.

Механістара працуе ўжо 30 гадоў. Згадаў, як некалі малым бегаві на поле да бачкі, калігасі трактарыста. Бачка ж і на вучуць азам механістараўскай работы. Так што, калі прыйшла пора выбіраць професію, Анатоля асабіла не думаў. І за гэтыя 30 гадоў не пашкадаваў пра зроблены ў юнацтве выбар.

Любіць ён выйсці ў поле, працы загані і адчуць пах свежай раллі. Ворыва ў гаспадарцы хапае не толькі перад пасейнай ды пасля ўборкі. Заўсёды падсявваюць ці сеець траву на корм, араць трыба і ў ходзе кормаборкі — працэс гэты ў сельскай гаспадарцы бясончый. Хіба зможа здараецца перапынак, тады для механістара знаходзіцца іная работа. Сялета партрэт Анатоля Савіцкага занесены на раўнаўно Дошку гонару.

ТОЛЬКІ ГАТУНКАМ «ЭКСТРА»

Знаёмства з жылёлагадуўчай галінай прадпрыемства пачынаем з малочнаважнага комплексу «Мурава», якому сёння спяўняецца дзесяць гадоў. Начальнік комплексу Васіль ДРЫК расказвае, што ўсяго на гэтым аб’екце ўтрымліваецца каля двух тысяч гадоў буйной рагатай жывёлы. З іх тысяча

Начальнік малочнаважнага комплексу «Мурава» Васіль ДРЫК.

гадоў складае дойнае статак. На гэтым жылёлагадуўчым прадпрыемстве ёсць асобныя будыні, дзе ўтрымліваюцца цяліцы да трох месяцаў, з трох месяцаў да года, і з года да 24 месяцаў. Абслуговае такую колькасць жывёлы калектыў з 38 чалавек. Жывёлы доюць без гоню азначаючы, што ўсё малако з гэтай фермы прадаецца гатункам «экстра». А надойваюць тэжэйны дзень 24 тоны малака.

Комплекс сучасны, утрымлівае ўсё для камфортнага знаходжання работнікаў: бытавыя пакоі, душавыя, санвузлы. Ёсць аўтаматы, дзе можна правесці сход, сустрэчу, пачынаючы калегу з чарговага ўзнагароды. Работнікаў комплексу не раз адзначалі за выдатныя паказчыкі ў раўняным спарніцтве.

Пра гэта сказала першы намеснік начальніка ўпраўлення па сельскай гаспадарцы і харчаванні Пружанскага райвыканкома Волга ВАСЮТОВІЧ, з якой мы сутрапіліся на комплексе:

Наш раён займае лідзіруючыя пазіцыі па вытворчасці малака ў вобласці. Гатункам «экстра» яго здаецца на 94-95 працэнтаў, астатнія 4-5 працэнтаў ідуць «вышэйшым» гатункам. Гэта, дарчы, найлепшы паказчык на Брэстчыне. І на гэтым фоне, варта адзначыць, «Мурава» выглядае вельмі дастойна. Па прадукцыйнасці дойнага статака гаспадарка займае трэцяе месца ў раёне. А на ферме, дзе мы знаходзімся, вынікі яшчэ лепшыя, і першы за ўсё ў плане якасці прадукцыі.

Дарчы, Волга Уладзіміраўна наведвала гэты комплекс па праграме планаванага маніторынгу якасці. Такім пытаннем аддаецца вялікая ўвага. Усяго ж на ферме выдуча 24 штодзённыя журналы ўліку. Кожная карова, кожная парцька малака — пад строгім камп’ютарызаваным кантролем і ўлікам.

На комплексе згадалі, як да іх аднойчы нечакана завіталі расіянне. Прадстаўнікі замежнага спажыўца прадукцыі Пружанскага малочнага заводу захачелі правесці маніторынг прадпрыемства — пастаўшчыка сыравіны. Зайшоў спецыяліст, узяў адзін з журналаў уліку і папрасіў лабаранта прадставіць справядліваю аб якасці малака за некалькі дзён — месясняй даўнасці, а то і раней. І быў прыемна здзіўлены, калі ўсё поўную, разгортваю, дакладную інфармацыю атрымаў адразу ж. Тут даражэць уласнай маркэй, таму ўлікі кантралю выдуча на найвышэйшым узроўні.

Лабарантка Наталія МАРДАНЬ шчыравала са сваімі аб’явімі і тэстамі. Кожная парцька малака праверяецца на шчыльнасць, тлушч, а таксама наяўнасць антыбіятыкаў, саматычных клеткі. Здаецца малако перапрацоўчыцка можна толькі пры яго поўнай адпаведнасці тэставаўніцям. Наталія Дамітравна працуе даўно, сваю справу ведае.

З першага дня адкрыцця комплексу працуюць тут Уладзімір і Людміла УСАЧОЎЫ. Яны дагледжваюць маладзюк. У жонка на абслугоўванні большыя дзе дзве сотні гадоў. Уладзімір у свой час з бачкамі пераехаў сюды з чарнобыльскай зоны. Тут стварыў сям’ю, выгадаваў з жонкай дзяцей. Ціпер сям’я мае добраўпарадкаваны дом. Сыны — студэнты, адзін вучыцца ў Брэсце, другі — у Пружане. Зарплата жылёлагадуўца задавальняе.

Адзін з самых складаных участкаў работы на комплексе — цых раздую маладых кароў. Першацыхла трэба прывучыць да рэжыму, да аператыва апарату. З гэтай работай паспяхова спраўляюцца дзіцяныя Святлана ПАЦАЦІНА і Ларыса СТРОК.

Даўно і плёна працуюць у асноўным цыху аператары машынага дняння Наталія ФЕДЗІК, Надзея СВІСТУН, Галіна РУДЫЧ. Рабочая змена ў жанчын прызначаецца а пятай раніцы, а вачыняра дойка завяршаецца тэма ўвечары.

У сярэднім па комплексе заробатная плата набліжаецца да 950 рублёў. Аператары і іншыя работнікі працуюць па зменах, з выхаднымі, — расказвае Васіль Дрык. — У калектыве не забываюць павышаць імунітэты, юбіляра, адзначаць навагодні і іншыя святы — калектыву дзружы. Людзі разумеюць сваю адказнасць за агульную вынікі работы.

Не адстаюць ад «Муравы» і іншыя жылёлагадуўчыя аб’екты. Не так даўно паставілі новае абсталяванне ў цыху раздую кароў на ферме «Ізбіца», правялі добраўпарадкаванне ў памішкінах, у выніку пагалоўе павялічылася на 90 кароў. Ціпер выдзяча рэканструкцыя ў асноўным цыху жылёлагадуўчага аб’екта. Праз зусім кароткі час ферма ў Ізбцах таксама стане суперперсучай фабрыкай па выробе малака.

ДОМ НА ШКОЛЬНАЙ ВУЛІЦЫ

У «Мураве» заўсёды будавалі жыллі для работных і спецыялістаў. Пётр Білецкі заўважае, што стары добры лозунг «Кадры вырастаюць усё» як нідзе актуальны ў сельскай мисювасці. Вёска заўсёды мае патрэбу ў кваліфікаваных кадрах. На яго думку, каб атрымаць плён адпрацоўкі захавала застаецца ў вёсцы, важна захаваць магчымасць атрымання дастойнага жылля. Для многіх сям’яў гэта становіцца вырашальным фактарам, тады для механістара знаходзіцца іная работа. Сялета партрэт Анатоля Савіцкага занесены на раўнаўно Дошку гонару.

Апошнім часам стала складана весці будаўніцтва жылля, бо льготны крэдыт не кампенсуе яго кошт, і сродкі даводзіцца аддаваць з абаротных актываў, што ніпроста нават для эканамічна маючых гаспадаркі. Рабчы ў кожным сельгаспрадпрыемстве за кошт крэдыту ў год будавалі па пяць-шэсць дамоў. Ціпер наогул будуюць адзінкі нават з тых, хто карык маючыся за «серадыка».

У «Мураве» знайшлі выйсце ў куплі старых дамоў. Сельгаспрадпрыемства купіла старых хат, праводзіць капітальны рамонт і дае свім спецыялістам добраўпарадкаванае жыллі з усімі камунальнымі выгодамі. Такім чынам у год прыводзіць у парадак на два-тры дамы. Кожны з іх абмедацца прадпрыемству ў пэўнай тэрыторыі, чым новы.

У мінулы раз нас запрасіў у свой дом Аляксей Масленік. У доме завяршыўся рамонт, гаспадар завозіў мзіліно і чакаў гаспадыню, якая дачувалася ва ўніверсітэце. Ціпер яны з жонкай цялкам удавалі жыллі ў выхоўваюць першыня.

А на вуліцы Школьнай не так даўно таксама справілі наваласлі. Уладзімір і Анастас Таразевічы няднаўна адсяткавалі наарадненне да дачкі Паліны. Дом іх выглядае сучасна і сцільна. Засталося пасадзіць кветкі на падворку. Ды і назва вуліцы сімвалічная — значыць, будзе кама з гэтых дамоў хадзіць у школу.

На суесудній вуліцы поўным ходам ідзе рамонт у няднаўна выкупленым доме. Тут зрабілі перапланіроўку, ужо будзе служыць кладукай і ідэальным памішкінам, правялі перапланіроўку пакоў. І неўзабаве выйдзе апошні нічым не будзе адраўняцца ад камфортавага гарадскога жылля. Дом здаецца пад ключ: завадзіць і жыць!

Намеснік дырэктара ААТ «Мурава» Аляксандр МАРКЕЧКА адзначае, што гаспадарка праводзіць вялікую работу па добраўпарадкаванні населеных пунктаў. Усё ныйчыя стара ўрады азначаюцца за кошт ААТ, вызваляюць землі ўключваюцца ў населеныя або выдзяляюцца ў новае будаўніцтва. Знешні выгляд вясковых пунктаў таксама працуе на імідж сельгаспрадпрыемства. Ну які малады спецыяліст захоча жыць у вёсцы, дзе стаць напярэразваленыя хаты? Таму клопаты па добраўпарадкаванні тут не прымыклі аддзяляць ад вытворчых задч.

Вось такі дом пасля рэканструкцыі вясковай хаты атрымала сям’я Вячаслава і Анастасі Таразевічых.

Аператар машынага дняння Алена МУХЛЫНІНА.

Намеснік начальніка комплексу Святлана ЛЕНКАВЕЦ і лабарантка Наталія МАРДАНЬ.

ЯКІ БУДЗЕ КАРАЛЕЎСКИ ПАЛАЦ У СТАРЫМ ЗАМКУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Так выглядае Стары замак пасля пераходнай часткі рэстаўрацыі.

Рэстаўрацыя Старога замка выязджае пад эпоху караля Сяргея Батюры, які падчас праўлення ў XVI стагоддзі зрабіў у Гродне сваё рэзідэнц. Тады ж быў адноўлены і велічны палац. Але за часы стагоддзі ад былой раскошы нічога не засталася, і вось цяпер замаквы комплекс энту павінен атрымаць былы выгляд. Праект аднаўлення даволі складаны і працяглае паводле выканання, работа разлічана на тры чары. Але першыя наведвальнікі змогуць азнаёміцца з экспазіцыяй ужо на першым этапе будаўнічых работ.

Першы этап ідзе да свайго завяршэння, засталася некалькі шпіры, дзвесці дафарбаваць, падрабязна за май ў будзе завяршана. Першага наведвальніка тры чацвёрты ў чэрвень, — паведаміў дырэктар Гродзенскага гісторыка-археалагічнага музея Юрый КИТУРКА. — Пачнуць працаваць чатыры экспазіцыі. Яшчэ столкі ж будзе дабудовацца — Алебастравая зала, каралеўская лезня, капіла і жылы пакоі каралеўскага чыноўніка.

У бягучы момант рыхтуецца праект па другой чарзе — каралеўскім палацы. Згодна з ім, будзе дабудаваны тры паверх, з'явіцца вежа, крытая гагераў, брама, парадны ўваход. Сяньні будзе аднаўляцца з улікам прызначэння памяшкання і экспазіцыі. Ёсць намер узяць багаты інтэр'ер каралеўскага пакоя, у тым ліку залу прыёмна, стварыць шэраг музейных экспазіцыяў з сучасным медыйным абсталяваннем. Прадугледжаны і спецыяльныя нумары для ўдзельнікаў канферэнцыі і турыстаў.

Каб праектныя разшнікі былі як мага менш спрэчныя, праводзіцца навуковы і натурныя даследаванні, ідуцца раскопкі. Усё гэта павідаць больш інфармацыі аб тым, які выглядаў каралеўскі палац Старога замка.

шмат памылак, якія пераходзілі ў пазнейшыя праекты, напярэдні, у гістарычным дзеводу 1990-х гадоў. Сёння нам важна раскажаць аб новых выніках даследаванняў, якія мы сёння бачым праз і перспектывы аднаўлення Старога замка, — паведаміў загадчык аддзела гісторыка-археалагічнага музея Андрэй ВАШКЕВІЧ.

На думку навукоўца, некаторыя дэталі канструкцыі каралеўскага палаца патрабуюць дадатковага вывучэння. Напрыклад, трэба ўдакладніць, дзе знаходзіліся выходы, якія выглядала паўночна-ўсход, што вела ў парадны памішканне. Для экспертаў у дэраўнай справе не было дэраў.

Адначасова даследуецца і падземная частка тэрыторыі. Яна раскажа загалі аддзела археалагічнага музея Наталлі Кізакевіч, раскопкі выявілі рэшткі гатычнай забудовы, на якіх і быў узведзены ў XVI стагоддзі каралеўскі палац. Дзве цагляныя адраўлі на экспертызу ў Польшчу.

Макет замка з палацамі.

НОВЫЯ КНІГІ ВІРТУАЛЬНАЕ ПАДАРОЖЖА ПА БЕЛАРУСКИМ І УКРАЇНСКИМ ПАЛЕССІ

У выдавецтва «Беларуская Эцыклапедыя імя Пётруса Броўкі» ўбачыць свет унікальны фотальбом «Вандроўкі па Палессі: фотадзійнікі 1923 — 1939 гадоў са збору Музея Беларускага Палесся ў Пінску». Укладва выданне, зрабіла грунтоўны ўступны артыкул, падрыхтавала ішыя тэксты да альбому і зрэйсінна камментары даследчанна даследчыца мастацтва, культуры Беларусі Волга Аляксандраўна Леабачўская. Кніга выйшла ў вядомай, адзначанай многімі прэамі, серыі «Эцыклапедыя рарытэты».

Вось што адзначае пра вытокі праекта Волга Леабачўская: «... Падручкі ў 1990-я гады над кнігай аб Дзмітры Георгіевіку — стваральніку і захавальніку Палескага музея ў міжваенны час, мне папачасліла трымаць у руках скрынку з крохкімі шклянымі негатывамі, большасць з якіх была зроблена майм героём у 1920 — 1930-х. Толькі некалькі дзясяткаў з іх мелі фотадзіякі, якія ў 1982 годзе па заказе музея зрабіў лінейны фотадзійнік Уладзімір Бершадскі. Манаргарыя «Захавальнік Палескага

музея Дзмітрый Георгіевіку» ўбачыла свет у 2001. Работа над ёй дазволіла адкрыць раней невядомыя старонкі даўнага культурнага жыцця Пінска і асэнсаваць вялікае значэнне ў стварэнні Палескага музея патрыяты Палясы і сабілія яго шматгадовага захавальніка Дзмітрыя Георгіевіка». І далей: «У 2019 г. у сувязі з перспектывай святкавання 95-годдзя заснавання Музея Беларускага Палесся ў Пінску

пачалі пошкі магчымасці сканіравання каштоўных негатываў стагадовай даўны. Дзюкочы ініцыятыва і руплівасці наменскага дырэктара музея па навуковай рабоце Ларысе Кулякінай негатывы Д. Георгіевіка былі перададзены на алібушчы ў Беларускі дзяржаўны архіў кінафотадзійнага дакументаў. Пры зацкаўленні і сядзевінічанні загадчыка аддзела архіва Генадзі Дубатоўкі было адкаванана 212 шкляных негатываў. Лічбавыя копіі былі перададзены на стапае захаванне ў архіў. Для выстаўкі «Палескі край і міжваенны час» на вядомай супрацоўніку музея Дзмітрыя Георгіевіка», якая адбылася ў кастрычніку таго ж года ў Музеі Беларускага Палесся, зрабілі каля 30 фотаматэматычных адбіткаў з адкавананых негатываў...»

Так пачынаецца праект, які сёння атрымаў такое шырокае кніжнае адсраўванне, вяртае увагу самаго шырокага кола чытачоў, і да гледачоў. Гартаючы старонку за старонкай альбом «Вандроўкі па Палессі», мы знаёмімся з побытам нашых пращураў, дзіміям іх руплівасці і гаспадарлівасці, адкрываем іх здольнасці якія выключна адметныя гаспадары. Пачынаем разу-

маць, наколькі шматграннае і багатае ў самых розных праявах было жыццё палескухой, і вядома ж, мы падарожнічаем па розных канкрэтных адрасах... Пінск, Гарадзішча, Пагост Загародскі, Запале, Казляўкіны, Лугі, Вішавічы, Астравічы, Зазер'е, Пінкавічы, Лапшыны, Дубой... Самыя старажытныя да сённяшняга ўнікальнае выданне. Вось бы сучасным фотажурналістам праехаць па гэтых мясцінах, — і пацкаваць тым самым ракурсы, узяць тое, што адбылося за дзесяцігоддзі наспя ранейшых дзяміак... Утвараецца, што даліся б новыя адкрыцці, насціліліся б паводны і чысты новы ўтвараецца. Вандруецца ж многія фотаматэматы (сворд іх — «звядзюскі» майстар Анатоль Кішчук па часоў на краіне, шукаючы повязь часу».

Альбом, падрыхтаваны Волгай Леабачўскай, іе грунтоўныя даследаванні нагадваюць пра многія фотаматэматы, якія імкнуліся даказаць, выразна адсраўваюць свай час. І пералік гэтых таленавітых мастакоў, галоўным інструментам якіх быў фотажарналь, перакановае нас у тым, што «Эцыклапедыя рарытэты» папуючыя і ішыны фатараграфічнымі краязнаўчымі выданнімі. Кастусь ЛЕШЧЫЦА.

Крынічка

Выдавецкі ўраўненне ТАМАСОП. Тэк. в. 017/287-18-15

Як правільна абрэзаць маліну вясной, летам і восенню

Рэгулярная абрэзка маліны — важны момант у доглядзе за гэтай угакаспелай культурай. Каб ягады мелі імкліва разрастацца і даваць багаты ўраджай, пры абрэзцы трэба ўлічыць усе тонкасці працэсу.

Летнюю маліну пачынаюць абрэзаць падчас пасадкі: парасткі карочыць да 50 см, пасля чаго куст абрэзаюць некалькі разоў за сезон.

Абрэзка маліны вясной
Звычайна вясновае абрэзка маліны праводзіцца ў канцы сакавіка — красавіку, што залежыць ад умоў надвор'я. Неабходна, каб снег ужо растаў, але зямля яшчэ не пачала праграцца.

У гэты час выразаюць усе аслабленыя, падмёрзлыя, пашкоджаныя парасткі. Астанія галіны карочыць да першага здаровага кола. Гэта стымуе абдужэнне пушых, з якіх потым утвараюцца 3—6 гляданосных парасткаў даўжыні каля 50 см.

Так, пры абрэзцы маліны вясной на 1 гагонны метр пасадка падкароуць 15—20 парасткаў. Каля здаровых галінаў аказалася больш, не вярта іх шкадаваць.

Калі хочаце, каб ягады спелі на адначасова, а пастуепа на працягу ўсёга лета, абрэзкай розныя кусты маліны на розную вышыню. Частку

кустоў абрэзка на 10—15 см, другую — на пачую вышыню расліны, да маліну з трэцяй часткі абрэзаюць так, каб на куце засталіся парасткі даўжыні 15—20 см.

Абрэзка маліны летам
Летняя абрэзка — важны этап у доглядзе за малінай. Падчас цяцення кусты выдалюць усе хворыя галінкі і лісьце (звычайна пры захаванні яно жоўнае) і спальваюць, каб інфекцыя не распаўсюдзілася на здаровыя парасткі.

Раз на 1—2 тыдні выразаюць малады парасткі, што палез з зямлі на адлегласці меншай за 20 см ад цэнтру куста. Зрабіць тое даволі проста: уторжкіе радкіўру ў зямлю пад невялікім вуглом і пераарочу ёю каранёвую сістэму маладога парастка.

Калі хочаце павялічыць ураджай, выкарстоўваючы метад двайной абрэзі, Дзіюта ў пачатку чэрвеня, калі парасткі дасягнуць вышыні 100—120 см, абрэзкай іх вярхоўны на 5—7 см. Дзюкочы такому

спосабу пажываюць рэчывы будучы паслуцаць да багавыя пушых, на якіх да восені вырастаюць 4—8 маладых парасткаў даўжыні прыкладна 50 см. Увосень іх прыгнучаюць да змлі, каб яны змавалі пад снегам і не падмёрлі. А вясной гэтыя бакавыя парасткі абрэзаюць на 10—15 см. Апошняя стымуе узрўненне новых гляданосных галінаў.

Абрэзка маліны восенню
Прыкладна за 2—3 тыдні да наступлення халадоў выдалюць усе зламаныя, хворыя і пашкоджаныя насякомымі парасткі. Таксама цялкам (без пняўка) выразаюць двухгадоваыя галіны, якія гляданосны і бугучыя годзе (яны карычнэвага колеру) і спальваюць злішныя парасткі, бопаўнае на траву.

Адлегласць паміж кустамі маліны павіна быць не менш як 60 см. Таму калі яны моцна разрасліся, лішнія бакавыя парасткі выразаюць. Не пакідаюць на куце лішныя парасткі! Дзюкочы правільнай абрэзцы маліны палтшшэца паветраўважым і пранікненне святла да маладых галінаў, што даюць ураджай.

ПАМЯТКА САДАВОДА-АГАРОДНІКА

- Цыбуля**
✓ Перад пасадкай: 1 ст. лыжка солі на 1 літр вады заліць на 3 гады.
✓ Пасля солі: цёмны раствор марганцоўкі на 2 гады. Абязвожа прымыць.
✓ Ац цыбульну мыхі: 1. З'вўчы першы лісточак — 1) палівайце вадоў; 2) паліў — 2 ст. лыжкі нашатырнага спірту на вядро вады (3 палівайце на 6 п. м градкі); 3) палівайце вадоў. 2. Пра 10—14 дзён — па той жа схеме паліў: 1 ст. лыжка солі на 1 літр вады. 3. Пра 10 дзён — па той жа схеме паліў моцным раствором марганцоўкі.
✓ Падкоркі: Любчы дражджавы настой: 100 г дражджаў на 1 вядро, настайваць гадыну, паліць, падкарміць, паліць.

Даты	Падзеі	Людзі
5 МАЯ	1896 год — нарадзіўся (дзіцярашні Смалейчы раён) Юстаўфія Рыгоравы Слонскі, Герой Савецкага Саюза (1944).	Мінскі і Маладзечанскі абласця» (у Беларусі налічвалася каля 190 тысяч хутароў).
1906 год — нарадзіўся Васіль Васільевіч Пацехін, беларускі рэжысёр, заслужаны актёр Беларусі. Працаваў у БДТ-3, Мазырскай калгасна-саўгаснага тэатры, Пінскім абласным драматычным тэатры, у Белдзяржэстрадзе, Беларускаму тэатру юнага гледача.	1996 год — герб Г. Любана Мінскай вобласці ўнесены ў Гербовы матрыкул Рэспублікі Беларусь.	2006 год — у адпаведнасці з Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь быў створаны Дзяржаўны камітэт па маёмасці Рэспублікі Беларусь.
1921 год — нарадзіўся Рыгор Васільевіч Булацкі, беларускі гісторык, журналісты, педагог, доктар гістарычных навук, прафесар. У 1951-м скончыў БДУ, працаваў у ім. Аўтар працы па гісторыі беларускай журналістыкі.	1926 год — нарадзіўся Вялікая Печка, беларускі скульптар, архітэктар. Стваральнік шэрагу помнікаў Беларусі, якія зацільні ў гады Вялікай Айчыннай вайны, рэльефавыя скульптурныя групы.	1906 год — нарадзіўся Віталій Паўлавіч Паліцкаў (цяпер Пецярбургскага) Вялікага грамадзянскага тэатра імя Максіма Горкага, народны артыст СССР. Лаўрэат Дзяржаўнай прамі СССР (1951).
1926 год — нарадзіўся Яўраім Аляксандравіч Печкін, беларускі скульптар, архітэктар. Стваральнік шэрагу помнікаў Беларусі, якія зацільні ў гады Вялікай Айчыннай вайны, рэльефавыя скульптурныя групы.	1936 год — нарадзіўся Васіль Цімафеевіч Якавенка, беларускі пісьменнік.	1926 год — нарадзіўся Рымма Аляксандраўна Быкава, расійская актрыса, рэжысёр, народная артыстка РСФСР.
1936 год — прынята пастанова Савета міністраў БССР КЦ КПБ і АБСяленні хутароў у калгасныя вёскі ў Браслаўскай, Гродзенскай, Мінскай і Маладзечанскай абласця» (у Беларусі налічвалася каля 190 тысяч хутароў).	1956 год — прынята пастанова Савета міністраў БССР КЦ КПБ і АБСяленні хутароў у калгасныя вёскі ў Браслаўскай, Гродзенскай, Мінскай і Маладзечанскай абласця» (у Беларусі налічвалася каля 190 тысяч хутароў).	1931 год — нарадзіўся Мікалай Кандрэвіч Канадзюк, украінскі спявак, народны артыст СССР.
		1966 год — у Маскве выйшаў першы нумар штоднёвай газеты «Кніжнае абарэнне».

СЁННЯ

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	5:25	20:48	15:23
Віцебск	5:25	20:48	15:23
Магілёў	5:15	20:38	15:23
Гомель	5:18	20:29	15:11
Гродна	5:41	21:03	15:22
Брэст	5:48	20:57	15:09

Месяц

Апошняя квадра 3 мая. Месяц у сузор'і Рыб.

Імяніны

Пр. Віталі, Гаўрылы, Кнімента, Лукі, Усевалада, Фёдора, К. Ірэны, Тамары, Віцэнца, Тодара.

ЗАЎТРА

Геаграфічны ўзрушэнні

ВІЦЕБСК 734мм рт.ст. +1...+13°C	22 01 град. +12...+14°C
ГРОДНА 740мм рт.ст. +1...+13°C	16 01 град. +12...+14°C
МІНСК 734мм рт.ст. +1...+13°C	12 01 град. +12...+14°C
МАГІЛЁў 740мм рт.ст. +1...+13°C	12 01 град. +12...+14°C
БРЭСТ 744мм рт.ст. +1...+13°C	12 01 град. +12...+14°C
ГОМЕЛЬ 743мм рт.ст. +1...+13°C	12 01 град. +12...+14°C

Абазначэнні:
■ нема гляданосных узрушэнняў
■ невяліка гляданосных узрушэнняў
■ слабая гляданосная бора

...у суседзьяў

ВАРШАВА +11...+13°C	КІЕў +11...+13°C	РЫГІ +8...+10°C
ВІЛЬНЮС +8...+11°C	МАСКВА +16...+18°C	С.ПЕТЭРБУРГ +8...+10°C

УСМІХНЕМСЯ

- Дзюкочына, вы хто па гаспадаро?
- Рыба, а вы?
- Рыбак.

— Калі вы пачалі працаваць у гэтай кампаніі?

— Калі мяне прыстараўшы зваленнем.

— Сынко, паслухай: у жыцці трэба не толькі пасраваць, усе пасраваць, але што-нішто пасрабаваць не пасрабаваць.

— Як ваша, усё добра?

— Дрэнна!

— Ай, не перажывайце! Ніколі не бывае так дрэнна, каб не магло стаць яшчэ горш!

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІК: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўніц Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЯ: Рэспубліка Беларусь — ад 17 лістапада 2009 года. ВЫДАВАННЕ: Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛІКОВІЧ Аляксандр Мілавевіч**

Выдавец — Рэдакцыя інфармацыянага ўстава «Звязда» імя **АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Х. Хмяльніцкага, 10а.**

ТЭЛЕФОНЫ У МІНСКУ: прыёмны — 311 17 13 (гал.рэдак); аддзелы: пісьмаў — 311 17 44, маркетынг — 263 66 73, бухгалтэры — 311 17 16.

www.zviazda.by
e-mail: info@zviazda.by
для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЭМ'ЕР-РАКЛАМНЫ тэл.факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апулікаваных матэрыялаў несуюць адказнасць за падобны і дакладнасць фактаў, іх мераванні не з'яўляюцца супадзеннем з мераваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім мераванні адказвае і публікуе адказы на іх лісты. Публікую матэрыялы, апулікаваныя ў «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значэннем, носць розныя характары.

Адказнасць за змест розных нумары рэкламадаўцаў.

Газета «Звязда» ў Рэспубліцы Беларусь выдана ў складзе «Выдавецтва «Беларусь Дом друку». ЛП № 002301/06 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр-т. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 1258.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар папярэдняга 19.30
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 4 мая 2021 года

Фота Алены КЛЕЦЬКУЧА